

**МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ
ДЗ «ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор ДЗ «Державна екологічна
академія післядипломної освіти та
управління»**

О.І. Бондар

2020 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ТА ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**

Ухвалено на засіданні Вченої ради
ДЗ «Державна екологічна академія
післядипломної освіти та управління»
від 12 березня 2020 р.
протокол № 2-20

Київ - 2020

1. Загальні положення

1.1. Положення «Про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти ДЗ «Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління»» (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII «Про освіту» (ст. 42. Академічна доброчесність) та Закону України «Про вищу освіту» (ст. 16. Система забезпечення якості вищої освіти).

1.2. **Академічна доброчесність** – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

1.3. Положення є складовою нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності ДЗ «ДЕА» і застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, загальнодержавній та внутрішній нормативній базі закладу.

2. Дотримання академічної доброчесності

2.1. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, педагогічними та науковими працівниками Академії передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

3. Порушення академічної доброчесності

3.1. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- **академічний плагіат** - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- **обман** - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, само плагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- **хабарництво** - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

4. Порядок перевірки на академічний плагіат

4.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- навчальні (курсів роботи (проекти), реферати тощо) та кваліфікаційні (дипломні роботи (проекти) роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр», науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради Академії до видання, а також дистанційні курси;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів);

- дисертаційні роботи і автореферати.

4.2. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт, зазначених у п. 4.1, для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або кафедрою.

4.2.1. Перевірка матеріалів робіт, зазначених у п. 4.1, проводиться за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів з визначенням унікальності роботи (співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу, зменшене на відсоток правомірних запозичень).

Для наукових, навчально-методичних та випускних кваліфікаційних робіт рекомендованою є наступна шкала оцінки залежно від кількісного показника рівня унікальності твору:

Для авторефератів, дисертацій, монографій	Для магістерських дипломних робіт, бакалаврських дипломних робіт, рукописів підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій, рукописів наукових статей	Для курсових робіт
Понад 80 %	Понад 75 %	Понад 30%

4.2.2. Перевірка дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук та освітньо-наукового ступеня доктора філософії та рукописів наукових статей на виявлення ознак плагіату в ДЗ «ДЕА» здійснюється за допомогою **системи виявлення збігів/ідентичності/схожості (далі – Система)** – інформаційна онлайн-система під назвою «Unichesk», яка призначена для виявлення збігів/ідентичності/схожості в текстах наукових та інших робіт, що завантажуються в систему Академією.

4.2.3. Перевірка робіт, визначених у п. 4.1. цього Положення (окрім робіт, зазначених в п. 4.2.2.), на виявлення ознак плагіату здійснюється за допомогою Інтернет-сервісів на основі внутрішніх баз Академії і відкритих Інтернет-ресурсів.

Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ДЗ «ДЕА» здійснюється безкоштовно за письмовою заявою.

4.3. Відповідальна особа за перевірку робіт на виявлення ознак плагіату - адміністратор системи «Unichesk» - визначається наказом ректора Академії.

4.4. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються звітом про виявлення збігів/ідентичності/схожості в текстах наукових робіт.

4.5. Перевірка рукописів монографій та дисертацій на здобуття наукових ступенів на академічний плагіат є обов'язковою умовою прийняття їх до розгляду вченої радою Академії та спеціалізованою вченою радою відповідно.

4.6. Остаточне рішення щодо наявності у роботі ознак плагіату за мотивованими висновками приймається кафедрами, експертними комісіями

спеціалізованих рад, редколегіями журналів та оргкомітетами конференцій на своїх засіданнях. При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи та її оригінальність).

4.7. Остаточні результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом (засідання кафедри експертної комісії, редакційної колегії журналу, оргкомітету конференції) у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправки матеріалів на доопрацювання (або про видачу іншого варіанта завдання для навчальних робіт та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр») або відхилення без права подальшого розгляду.

4.8. У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи, що перевірялася, має право на апеляцію.

Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я ректора у триденний термін після оголошення результатів перевірки. У разі надходження апеляції за наказом (дорученням) ректора створюється комісія для розгляду апеляції. Персональний склад членів комісій формується з досвідчених та авторитетних наукових та науково-педагогічних працівників Академії. До складу комісії можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є співробітниками Академії. При розгляді апеляцій на результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр» до складу комісії може залучатися представник органу студентського самоврядування.

Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

5. Попередження академічного плагіату

Попередження плагіату в академічному середовищі Академії здійснюють

організаційно-методичні та наукові підрозділи шляхом проведення комплексу превентивних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за недотримання норм академічної доброчесності;

- розповсюдженні інформації стосовно вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;

- організації бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- запровадженні в рамках окремих навчальних дисциплін вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел та правил опису джерел та оформлення цитувань;

- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

- щорічному проведенні для докторантів і аспірантів заходів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

- ознайомленні здобувачів вищої освіти й співробітників з цим Положенням.

6. Програмно-технічні засоби для перевірки унікальності наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт

Програмно-технічні засоби (далі - програми) перевірки наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних та робіт є інструментом для виявлення запозичень.

Для підвищення об'єктивності перевірки унікальності роботи застосовується принаймні дві програми пошуку і виявлення плагіату. Залежно від поставленого завдання (перевірка тексту, таблиць, рисунків тощо) особа, яка здійснює перевірку, самостійно обирає програму, функціональні можливості якої в максимальній мірі задовольняють поставленому завданню.

7. Відповідальність за наявність в роботах ознак плагіату

7.1. Встановлення фактів незадовільної оригінальності (низької унікальності) є підставою відмови у наданні рекомендації для друку або відправлення цих матеріалів на доопрацювання.

7.2. Низький відсоток оригінальності робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» є підставою щодо прийняття комісією рішення про недопущення до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання або видачу нового завдання, відрахування здобувача чи позбавлення його стипендії (пільг оплати навчання).

7.3. У випадку використання неправомірного запозиченого матеріалу без посилання на автора або джерело запозичення, кандидатська чи докторська дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії її розгляду без права захисту.

7.4. Виявлення фактів плагіату у творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня є підставою для розгляду питання щодо доцільності подальшого перебування даної особи у аспірантурі (докторантурі) чи відкріплення здобувача від кафедри.

7.5. Виявлення фактів плагіату наукових та науково-педагогічних працівників Академії враховується при продовженні дії контракту.

7.6. Встановлення фактів плагіату в творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня, що опубліковані без перевірки, є підставою для заборони автору включати такі твори у перелік своїх наукових та науково-методичних публікацій.

7.7. Відповідно до правил, встановлених ч. 6 ст. 6 ЗУ «Про вищу освіту», до захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про

присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

7.8. Науково-педагогічні та наукові працівники, здобувачі освітньо-кваліфікаційних і наукових ступенів та їх керівники, члени спеціалізованих вчених рад і офіційні опоненти несуть особисту відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, передбачену законодавством України.

7.9. Звернення осіб щодо порушення їх авторського права розглядаються на засіданні Ради з якості Академії. До засідання Ради з якості можуть бути залучені за їх згодою: ректор, перший проректор з навчально-педагогічної роботи, проректор з наукової роботи, адміністратор та заступник адміністратора антиплагіат системи Академії, 5 науково-педагогічних працівників університету та голова юридичного відділу, а також додаткові особи за рішенням головуєчого.

8. Прикінцеві положення

8.1. Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом ректора.

8.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора або наказом ректора за рішенням Вченої ради Академії. У такому ж порядку Положення скасовується.

8.3. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

Ухвалено Вченою радою ДЗ «ДЕА» «12» березня 2020 року, протокол № 2-20